

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XXIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

Hincm. c. 10. & seq. Opusculi aduersus Hincmarum Laudan.

Vide lib. 2. c. 17. 5. 4. & lib. 6. c. 21. 5. 7.

staret eas esse supposititias) intelligi debere de conventu generali Ecclesie in causa fidei: *Constat ergo de generali fidei causa hoc dixisse apostolicam sedem.* Alibi verò ostendit Regibus Francorum competere jus convocandi generalia regni Concilia, quasi voluerit opponere doctrinam Galliarum novæ Nicolai ambitioni. Probabile est Legatos Hadriani secundi in Octava Synodo conatos esse infringere jura Regum nostrorum circa convocationem Conciliorum, quemadmodum diversa alia eorundem jura pulsare tentaverant juxta propositiones Nicolai primi, ut observavi supra. Verum nihil aliud obtinere potuerunt quam ut canone septimo decerneretur adversus praxim Galliarum, quæ volebat ut generalia regni Concilia haberentur *in palatio*, eam propositionem falsam esse, *Non posse synodum absque principali presentia celebrari.* Quin etiam pronuntiatum est non decere prorsus Principes interesse synodis, nisi sint Oecumenicæ.

CAPVT XXIX.

Synopsis.

I. Pontifices Romani Legatos perpetuos in Gallia instituere tentarunt, firmandæ auctoritati suæ. Nihil in antiquitate illa tentatum adversus jura Principum aut Conciliorum.

II. Vicarij sedis apostolicæ, Primates & Primitivi dicti ab Hincmaro.

III. Drogonis Episcopi Metensis vicariatus effectus caruit, repugnantibus Episcopis Gallicanis. Prefuit synodo ad Theodonis-villam. Datum id nobilitati ejus, non autem legationi.

IV. Cur Episcopi Gallicani huic nova Drogonis dignitati intercesserint. Nimirum ob conditiones in rescripto de legatione ejus adjectas, prorsus adversus Libertati Ecclesie Gallicanæ.

V. Ansegisi Archiepiscopi Senonensis legationem admittere nolunt Episcopi Gallicani; quamvis acriter id urgeret Carolus Calvus. Hincmarus Remensis nobilem epistolam scripsit adversus ambitum Ansegisi. Rostagni item Arelatensis Archiepiscopi legatio irrita fuit.

VI. Cum Pontifices Romani viderent Episcopos Gallicanos ferre non posse ut jus perpetuæ præsentie Gallicanis Episcopis concederetur, externos miserunt. Frodoardus explicatus.

I. **S**ED ut ad legationes redeamus, cum Summi Pontifices intelligerent in tam hoc pacto esse optimam rationem conservandæ suæ auctoritatis in Gallia, Legatos in ea perpetuos instituere tentarunt, optimumque propterea factu visum est legationem iis viris tribuere quorum esset amplissima dignitas, quique præcipua apud Reges auctoritate & gratia florerent. Iam an-

Vide suprad lib. 1. cap. 19. 5. 1.

tea in capite vigesimo hujus libri examinatius est vicariatus Episcoporum Arelatensium, ostensumque nullius illum roboris fuisse sub Imperatoribus Romanis, neque etiam sub prima Regum nostrorum dynastia. Sub secunda dein Bonifacius Archiepiscopus Moguntinus à sede apostolica missus est ad erudiendos in fide populos Germaniæ, idolis addictos, & ut Episcopos in Gallia restitui procuraret: qui vicariatuum suum exercuit cum consensu Regum nostrorum & Episcoporum quorum intererat, nulla injuria facta juri Principum aut Conciliorum. Sic enim ad Zachariam Pontificem Romanum scribit idem Bonifacius: *Notum sit paternitati vestre quia postquam indignis mihi mandastis in provincia Francorum, sicut & ipsi rogaverunt Sacerdotes, Concilio synodali & conventui præesse.*

II. Interfecto autem in Frisia Bonifacio ab infidelibus anno septingentesimo quinquagesimo quarto, Galliarum per nonaginta annos nullum habuere Primatem. Interim jura Metropolitanorum conservata fuere. Ecclesiasticæ verò causæ definiebantur secundum canones & decreta sedis apostolicæ Pontificum & Principum suorum dispositionem, ut verbis Hincmari utar, qui apostolicæ sedis Vicarium Primatem & Primicerium vocat. *Hactenus, inquit, provincie cisalpine temporibus Pippini Regis, & Caroli ac Ludovici Imperatorum, sine hoc Primicerio vel Primatè à sede apostolica delegato annis circiter x x i i i. (legendum x c i i i.) manserunt; & Metropolitanis singulis suo jure servato apostolicæ sedis favore & Principum suorum dispositione, secundum sacros canones & decreta ejusdem sedis Pontificum, quæque fuerunt agenda venerabiles Episcopi per auctoritatem canonum sacrorum & decreta sedis Romane Pontificum peregerunt.*

III. Drogo Caroli Magni filius ex concubina & Metensis Episcopus hanc Vicarij dignitatem renovare studens in Gallia, eam à Papa Sergio obtinuit anno octingentesimo quadragesimo quarto. Verum obtineri non potuit ab Episcopis Gallicanis ut liberam ei Vicarij apostolicæ auctoritatem permitterent. Et de consensu quidem Regum nepotum suorum primum locum obtinuit in synodo ad Theodonis-villam. Verum cum negotium illud propositum fuisset in Concilio Vernensi, pro solo jure præsidendi, de prelatione reverendissimi Drogonis, pronuntiatum est in canone x i. de hoc acturos Episcopos in proximo conventu Episcoporum Galliarum & Germaniarum, in quo inquiri posset an ei prærogativæ consensum suum adhibere velint Metropolitanis reliquisque antistites.

Ref. gl. P. Con. 154.

Hincm. c. 10. & seq. Opusculi aduersus Hincmarum Laudan.

Vide lib. 2. c. 17. 5. 4. & lib. 6. c. 21. 5. 7.

Vide lib. 1. c. 19. 5. 1.

In antecessum tamen synodus ait quod si dignitas hæc alicui committi possit, nihilque arcanæ ambitionis in ea lateat præter eam quæ prætenditur, & non alia quam quæ prætenditur lateat causa, id est, præfidentiam, videri eum honorem nemini potius tribui posse quam Drogoni, qui & Episcopis communionem sacerdotij sociatus erat, & excellentiæ Principum privilegio propinquatus. Hincmarus autem testatur ambitionem illam effectu caruisse, ob hoc quod ij quorum intererat consensum ei suum adhibere noluerunt. *Quod affectu ambiit*, inquit Hincmarus in cap. xxx. epistolæ paulò antè laudatæ, *effectum non habuit; & quod efficacie usu, non consentientibus quibus intererat, obtinere non potuit, patientissimè, ut cum decuit, toleravit; ne scandalum fratribus sacerdotibus generans, schisma in sanctam Ecclesiam introduceret.*

IV. Ego verò existimo Episcopos Gallicanos intercessisse huic legationi, non ob causam præfidentiam, cum ei consenserint in Concilio Vernensi contemplatione nobilitatis Drogonis, sed ob conditiones quæ in rescripto de legatione ejus adjectæ erant, prorsus adversæ libertati Ecclesiæ Gallicanæ. Vnde nil mirum si jus sibi reservaverint examinandi an aliquid occultum in eo esset præter jus præfidentiam. Atqui si rescriptum legationis ejus excutitur, deprehenduntur in eo clausulæ aliquot quæ derogant auctoritati Conciliorum provincialium & generalium. Primum enim Sergius secundus Papa ei tribuit auctoritatem convocandi nomine Pontificis Concilia generalia, ex quo capite violabatur regia dignitas. Tum jubet ut quæcunque causæ definiuntur in Conciliis provincialibus, ad eum referantur. Quod si quis, nullo discrimine adhibito, sive Episcopus sit, sive clericus, aut laicus, appellaverit apostolicam sedem, causam ejus discutiendam esse coram Vicario & ejus synodo. Si verò diversitas opinionum inter Episcopos oriretur, reum mitti debere Romanam cum Actis synodi & literis Vicarij. Servato in omnibus primatu Ecclesiæ Romanæ, & vigore & exaltatione carissimi ac spiritalis filij nostri Domini Lotharii magni Imperatoris.

V. Anno octingentesimo septuagesimo sexto legationis dignitas per Gallias & Germanias à Ioanne octavo concessa est Ansegiso Archiepiscopo Senonensi, in gratiam Caroli Calvi Imperatoris. At Ioannis literæ miro temperamento conscriptæ sunt, ac verbis iis conceptæ quæ dignitatem canonum ferme illasam præstant. Ansegiso enim vicariatuum suum confert, ut eo utatur in

convocatione synodorum & in aliis causis ecclesiasticis, cum Ecclesiæ utilitas ita postulaverit. Tum jubet ut decreta sedis apostolicæ communicentur Episcopis ab Ansegiso Vicario: qui, si necessitas ingruat, curabit ad Summum Pontificem mittere relationem eorum quæ acta fuerint, ut secundum ejus relationem ipse majores difficultatesque causas definire possit. Singulari porro industria, ut dixi, confectum est rescriptum Pontificis. Illud ab Episcopis in Concilio Pontigonensi eodem anno congregatis suscipi contendit Imperator Karolus, presentibus apostolicæ sedis Legatis. Verum nihil aliud obtinere ab Episcopis potuit quam obdituros se iussionibus Summi Pontificis, *servato singulis Metropolitanis jure privilegij secundum sacros canones & juxta decreta sedis Romanæ Pontificum ex iisdem sacris canonibus promulgata.* Tametsi autem Imperator & Legati eos vrgerent ut absolutè responderent se obdituros primatui Ansegisi, responsum illud à corpore Episcoporum extorquere non potuerunt. Solus Frotarius Burdegalensis Archiepiscopus, itémque Odo Episcopus Belvacensis, desiderio Imperatoris obsequuti sunt. Odo verò legit quædam capitula *sine conscientia synodi dictata.* Hincmarus Remensis adversus ambitum Ansegisi scripsit celebrem illam epistolam sextam de juribus Metropolitanorum: in qua protestatur paucorum consensum in eo Concilio adhibitum, & aliorum silentium, *factu imperialis potentie contra superscripta sacrorum canonum & apostolicæ sedis Pontificum decreta ex iisdem sacris canonibus promulgata*, nullum detrimentum adferre posse antistitibus Galliarum. Pertinacem autem se in ea epistola præstat adversus præfidentiam ab Ansegiso prætentam, tribus præcipuè de causis. Primum, quod ei Pontifex tribuisset jus convocandi Concilia generalia, (quod soli Pontifici competit & Regi, & si provincia finitima ita roget) trahere in partes Principem obliquè conatus, ut novæ huic dignitati faveret, quæ jura regia violabat. Tum, quod eidem Ansegiso præfidentiam concedit; quæ tamen secundum Canones nulli Metropolitanano debetur, nisi juxta tempus ordinationis. Tandem verò, quod ei auctoritatem tribuit de rebus gravioribus referendi ad sedem apostolicam; cum tamen id jus unicuique Metropolitanano competat, juxta epistolam Innocentij primi ad Victorium Rothomagensem. quod intelligendum est de Conciliis provincialibus. Nam quoad generalia, relationem illa suam faciebant per epistolam synodicam aut regiam.

Rescriptum Sergij pp. extat To. 3. Concil. Gall. pag. 20

Hincmar. ep. 6. c. 32.

Vide lib. 4. cap. 67. Rescriptum Ioannis VIII. extat To. 11. Concil. Gall. pag. 411.

Ioannes VIII.
ep. 24. 55.

Vi de supra lib. 5.
cap. 40. §. 3.

Frodoardus ad
an. 948.

Anfegisi consilium interrupit obitus Caroli Calvi Imperatoris, qui anno sequenti deceffit. Veruntamen Ioannes octavus Papa, ut possessionem suam retineret, vicarium suum per Gallias tribuit Rostagno Archiepiscopo Arelatenfi. Sed ea legatio omni prorsus effectu caruit.

VI. Pontifices Romani, cum intelligerent Metropolitanos ferre nolle uni ex suo corpore conferri jus perpetuæ præsentia, existimantur mittendos esse Legatos in Gallias & in alia regna cum potestate convocandi Concilia pro necessitate temporum, eisque præsentendi, ac relationem rerum in eis statutarum mittendi ad apostolicam sedem, ut Romæ aut confirmarentur aut retractarentur. Huiusmodi legationem exercuit Robertus Archiepiscopus Treverensis: cui data est potestas præsentendi synodo apud Mosomum in diocesi Remensi habitæ anno nongentesimo quadragesimo octavo in causa Archiepiscopi Remensis, ut narrat Frodoardus in Chronico: cuius locus explicari non debet de legatione generali, sed de ea tantum quæ concessa erat ad iudicandam appellationem Episcopi iuxta canones Sardicenses: *Mandatum legationis apostolicæ, quam dudum Robertus Archiepiscopus deferente Frederico Præsule Mogonciacensi coram Regibus & Episcopis tam Gallie quam Germanie susceperat, & partem jam præceptionis ipsius exegerat. Marinus quoque sedis apostolicæ Legatus pro eadem causa venit ad Gallias; & conventui generali Ingilnheimensi præfuit eodem anno, postquam literas legationis ostenderat. Missus apostolicæ sedis chartam suæ legationis honorificè protulit, inquit Concilium Ingilnheimense in præfatione. Relationem ille suam ad Agapetum secundum misit de rebus in hac synodo gestis: cuius synodi sententiam Romana confirmavit anno sequenti, ut testatur idem Frodoardus. Ceterum ea ratione causas ad se trahebant Pontifices Romani.*

CAPVT XXX.

Synopsis.

I. Sub initia tertiæ Regum nostrorum dynastie nova politia forma introducta est in detrimentum auctoritatis Metropolitanorum & Conciliorum, tum etiam regia. Quippe omnes causas pendebant ab arbitrio Legatorum.

II. Canon Sardicensis satis modeste observatus est usque ad seculum decimum. Dein Alexander secundus pronuntiavit curam universalis Ecclesie ad se pertinere, idèque, cum id per se ipse non posset, mittendos qui vice sua Ecclesias visitarent. Expen-

ditur ea Alexandri sententia. Petrus Damiani Legatus in Gallia.

III. Amatus Episcopus Oloronensis, Legatus in Aquitania. Item Geraldus Cardinalis Ostiensis. Quid Aquitanica legationis nomine comprehenditur.

IV. Ad Legatos ea tempestate pertinuit convocatio Conciliorum generalium ex provinciis quæ intra legationis eorum terminos continebantur. Gregorius septimus desinuit Legatos Apostolicæ sedis præcedere debere omnes Episcopos: Deponere poterant Episcopos. Eorum suffragium æquarabatur collectu totius synodi suffragis.

V. Concilia ab illis convocata constabant plurimum ex Episcopis & Abbatibus eorum legationis; eisque interdum intererant optimates. Probatur variis exemplis.

VI. Primam omnium causarum cognitionem ad se trahebant in provinciis. Irascitur tantisper Ivo Carnotensis ob eam præsumptionem.

VII. Canones & statuta in Conciliis condebant pro disciplina ecclesiastica.

VIII. Tum Acta Conciliorum suorum mitterent ad apostolicam sedem. Omissum obsequium illud à Geraldo Episcopo Ostiensi gravem Gregorij septimi reprehensionem adversus ipsum excitavit.

IX. Procuratio Legatorum introducta ævo Alexandri secundi, & frequentia Legatorum sub Gregorio septimo, qui Metropolitanos iurejurando ad se polliceri se sumptus necessarios Legatis suppedituros. Origo huius instituti peti potest ex literis Gregorij secundi. Verum quantum absuit sequenti ævo à modestia illius seculi!

X. Procuraciones Legatorum gravissimam in Gallis querelam excitaverunt. Et occasionem præbuit auri sacra fames. Episcopi Gallicani Paschaletum secundum orant ut legationem suam tribuat civitati Episcopo transalpino.

XI. Frequentia Legatorum in fastidium versa. Iudicia lata in synodis Gallicanis interdum Romæ cassabantur parte mandata altera. Unde occasione sumis Ivo scribendi inutilem esse Conciliorum celebrationem. Id ipsum dixit ante senferat Hincmarus.

XII. Ita Summi Pontifices cuncta ad se trahebant. Eo pacto abolita sunt generalia regni Concilia ecclesiastica. Frequentes dein non sacre legationis, nisi ob gravem causam. Concilium Brungerfi anni 1226. in quo sessum non fuit quasi in Concilio, sed ut in Consilio. Cur ita factum.

I. HACTENUS satis æqua lege constituta ecclesiastica politia. At ex fundamentis quæ jacta sunt desinente secunda Regum nostrorum dynastia consecuta est nova ejusdem politia forma sub initia tertiæ eorum stirpis, in detrimentum Metropolitanorum Conciliorumque provincialium & generalium regni. Quin & eodem tempore valde imminuta est regia auctoritas. Nam Legatorum missiones adeo frequentes erant, & potestas illis ab apostolica sede concessa tam splendida erat ac magnifica, ut omnes causas ecclesiasticas ab eorum nutu penderent, & secundum illorum voluntatem iudicarentur, aut ad